מה הדין: "מעשה הכלב היקר בשווי 100,000 ש"ח" ("כלב עם תענית דיבור") ודין "שמירה בטעות"

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

אדם שהסכים לשמור בחינם על כלב של חברו שטען כי מדובר בכלב שקט ורגוע, ואחר כך התברר שהוא כלב גזעי ונדיר בשווי 100,000 שקלים שאינו פוסק מלנבוח וליילל כל הלילה ומפריע לשכנים. אם השומר שחרר את הכלב לרחוב או שלחו לפנסיון כלבים יקר – השומר פטור מתשלום דמי השמירה או הנזק!

הסבר הסוגיה והמעשה מתוך השיעור:

בשיעור הובא מעשה מרתק: אדם נסע לחו"ל (לאתונה בראש השנה) והשאיר אצל שכנו כלב גזעי יקר ערך בשווי 100,000 שקלים, והבטיח לו: "זה כלב שקט לחלוטין, בתענית דיבור!". בלילה הראשון החל הכלב לנבוח וליילל ללא הפסקה ולא אכל דבר. השכן, שלא יכול היה לישון דקה אחת וסבל מצעקות השכנים, שחרר את הכלב לרחוב / שלחו לפנסיון כלבים יקר. בעל הכלב תבע את השכן בבית הדין על אובדן כלב של 100,000 שקלים.

בית הדין פטר את השכן מתשלומין מכוח דין "שמירה בטעות":

הטעיה בקבלת השמירה: השומר קיבל עליו שמירה על דעת שהכלב שקט. כיוון שהמפקיד הטעהו, אין השמירה תקפה מן הדין, ואי אפשר לכפות על אדם להפוך לשומר בעל כורחו.

דין הכנסת חפץ ללא רשות: אדם המכניס רכוש או חיה לבית חברו ללא הסכמה אמתית, נפסק בשולחן ערוך (סימן שפ"ג סעיף ב') שבעל הבית רשאי להוציאו לחצר או לרחוב, ואם נאבד בחוץ – פטור בעל הבית.

אדם שקיבל לשמירה מחברו תיק או כלב מתוך מחשבה שמדובר בחפץ תמים או בכלב רגוע, ומיד התברר שהכלב תוקפני כזאב או שהתיק מכיל חומר מסוכן. אם השומר הוציא את הכלב/התיק מביתו לרחוב והם נאבדו – השומר פטור מלתשלם!

בסוגיית "שמירה בטעות" (חושן משפט, סימן רצ"א סעיף ד' וסימן שפ"ח) נקבע יסוד הלכתי חשוב: שומר שקיבל שמירה על דעת נתונים מסוימים והוטעה על ידי המפקיד (כגון שאמרו לו "זה כלב נחמד" והתברר שהוא חיית טרף שמסכנת את בני הבית), אין שמירתו נחשבת שמירה כלל!

השומר אינו נעשה שומר בעל כורחו. כיוון שהכלב/החפץ מסכנים את ביתו, מותר לו להוציאם מביתו לרשות הרבים. אם הכלב ברח או נאבד בחוץ, פטור השומר מפני שלא קבל על עצמו שמירה על מפגע כזה, והטעות היא של המפקיד שהטעהו.

(מקורות: שולחן ערוך, חושן משפט, סימן רצ"א סעיף ד', סימן שפ"ג סעיף ב', וסימן שפ"ח סעיף א' ; ש"ך וסמ"ע שם).

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-6260680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט

https://horat-hamishpat.co.il/halacha-qa/valuable-dog-given-to-guard-by-mistake/